

METHODIEKEN ZELFREFLECTIE

DOEL

Hoe kan je te weten komen van leerlingen hoe ze lessen, thema's of opdrachten hebben ervaren en wat ze ervan hebben opgestoken en hoe ze hebben geleerd? Dit hoeft niet steeds een individueel geschreven evaluatie of een standaard kringgesprek te zijn.

We gaan in deze opdracht op zoek naar methodieken om leerlingen individueel en in groep te laten reflecteren.

ACHTERGROND

DE ZELFEVALUATIEFASE IN HET PROCES VAN ZELFREGULERING¹

Tijdens de zelfevaluatiefase evalueren leerlingen de weg die ze hebben afgelegd, beoordelen het resultaat van hun leertaak en sturen bij waar nodig. Ze bedenken welke beslissingen of elementen een rol speelden tijdens het leerproces.

WERKWIJZE

- 1) Start in groepjes met het maken van een overzicht van alle mogelijke manieren die jullie momenteel gebruiken om leerlingen te laten reflecteren op hun eigen leerproces en leervorderingen. Hoe stimuleren jullie op dit moment de zelfreflectie van leerlingen?

---

¹ Zimmerman, B.J. (2002). Becoming a self-regulated learner: an overview. Theory Into Practice, 41 (2), 64-70.

2) Brainstorm daarna samen over mogelijke andere methodieken om leerlingen te laten evalueren of reflecteren. Denk hierbij na over verschillende uitdrukkingsmanieren, die verder gaan dan praten en schrijven.

* Denk bijvoorbeeld aan verschillende soorten materialen die ze moeten gebruiken in de evaluatietechniek. Bv. kranten en tijdschriften, gekleurd papier, stiften en wasco's, knuffels en poppen,...

* Zoek samen naar een manier waarbij de leerlingen kunnen nadenken over het eigen handelen en de inhoud van de lessen waarbij je dit soort materialen gebruikt.

3) Bekijk enkele voorbeelden die ontwikkeld zijn in het Procrustesonderzoek.

4) ACTIE: probeer één van de methodieken eens uit en noteer je bevindingen.

REFLECTIEVRAGEN

→ Wat vinden leerlingen van deze manier van zelfevaluatie? Vraag ook hun feedback achteraf.

→ Hoe ervaar jij als leerkracht de zelfreflectiefase? Krijgen leerlingen zicht op hun eigen leerproces en wat daarin cruciale factoren zijn geweest? Hebben ze zicht op wat en hoe ze kunnen bijsturen?

→ Wat heb je nog nodig om hen daarin verder te begeleiden?

VOORBEELDEN

1) Een eigen "Mondriaan":

Laat de leerlingen na een project zelf een Mondriaan maken. Geef hen wit, rood, blauw, geel,.. papier en laat hen per onderdeel een vlak uitknippen. Hoe groter het vlak hoe leuker, interessanter, uitdagender het onderdeel was. Hoe kleiner het vlak hoe minder, moeilijker, spannender. Spreek met hen af dat elke kleur overeenkomt met een onderdeel van de les/het project.

Ze bepalen zelf de compositie met de vlakken en bouwen zo hun eigen Mondriaan. Dit vormt het aanknopingspunt voor de leerkrachten om hun lessen te bevragen. 'Wie wil er iets vertellen over zijn Mondriaan?'

2) Zoek een foto die jouw leerproces weerspiegelt:

Leerlingen zoeken in krantenknipsels en tijdschriften naar een foto die voor hen staat voor het proces dat ze doorliepen. Ze denken na waarom ze voor die foto of afbeelding kiezen en ze kaderen kort aan de groep waarom ze deze foto kozen en welk gevoel deze prent oproept voor hen.

Bv. Een foto van een persoon die met zijn rug naar de camera staat 'ik vond het moeilijk om te starten omdat ik niet goed wist wat ik moest verwachten en wat ik moest doen. Ik was een beetje afwachtend maar uiteindelijk heb ik me omgedraaid en heb ik iets gemaakt waar ik heel tevreden over ben...'